

Stockholms kommun

Beslut efter uppföljning för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Hjulsta grundskola F-9
belägen i Stockholms kommun

Uppföljning av tillsyn i Hjulsta grundskola F-9

Skolinspektionen genomförde tillsyn av Stockholms kommun under höstterminen 2018. Skolinspektionen fattade den 13 februari 2019 beslut efter tillsyn för Hjulsta grundskola F-9. Skolinspektionen har nu gjort en uppföljning av de brister som framkom i detta beslut. Uppföljningen bygger på en redovisning av vidtagna åtgärder som Stockholms kommun inkom med den 30 augusti 2019, den 23 januari och den 13 februari 2020, intervjuer vid tillsynsbesök den 23 och 24 oktober 2019 samt kompletterande telefonintervjuer med rektorn den 30 oktober och den 6 november 2019.

Sammanfattning av kvarstående brister

Enligt Skolinspektionens bedömning är nedanstående brister ännu ej tillfullo åtgärdade. Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

Skolinspektionens ingripande

Arbetsområde	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling		
Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.	Föreläggande	2020-08-17

Skolinspektionens bedömningar och datum för när huvudmannen senast ska ha åtgärdat bristen anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattning av avhjälpna brister

Arbetsområde	Typ av ingripande
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	
Eleven ges skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och insatserna	Brist avhjälp

	utvärderas.	
	Elevers behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.	Brist avhjälpt
	Elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen har visat att de behöver.	Brist avhjälpt
	När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas.	Brist avhjälpt

Skolinspektionens avslutar tillsynen avseende de brister som har avhjälpts.

Skolinspektionens beslut

Vid uppföljning av tidigare beslut konstaterar Skolinspektionen att huvudmannen inte avhjälpt samtliga påtalade brister. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen skyndsamt vidtar åtgärder för att avhjälpa de brister som kvarstår.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stockholms kommun att senast den 17 augusti 2020 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

Se till

-att intensifiera arbetet för att studiemiljön för alla elever ska präglas av trygghet på såväl lektioner som raster.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister i arbetet med att säkerställa trygghet för alla elever. Av tillsynen framgår att tryggheten visserligen har förbättrats, men att det fortfarande förekommer otrygghet i vissa situationer eller för vissa årskurser på grund av hårt språkbruk, skojbråk eller slagsmål mellan elever. Bristande trygghet innebär att elever får svårare att fokusera på skolarbetet, vilket leder till att förutsättningarna för eleverna att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling försvåras.

Skolinspektionen har tidigare i beslut den 13 februari 2019 påpekat brister i arbetet med att säkerställa trygghet för alla elever på skolan.

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en studiemiljö som präglas av trygghet.

I intervjuer med elever, lärare, skolans trygghetsteam och ledning kommer det fram att det fortfarande förekommer slagsmål på skolan men att de har blivit färre. Elever från årskurs 3 uppger i en intervju att det förekommer slagsmål mellan elever och en elev uppger att bråk inträffar nästan varje dag. En elev säger att hen själv blivit riven och slagen av en klasskamrat efter att hen berättat om en sak som hänt för läraren, vilket ledde till att läraren gjorde en kränkingsanmälan. En annan elev från årskurs 3 uppger att elever från mellanstadiet bråkar och säger fula ord då de har rast tillsammans med teorna. I intervju med lärare för lågstadiet uppger en lärare att det finns osäkra, lättkränkta och utåtagerande elever vilket gör att det inte behövs mycket för att det ska bli bråk. En lärare säger att det är otryggt för eleverna vid raster eller i övergångar när de inte har lektioner, till exempel när de är i matsalen, när de går till toaletten eller går till gymnastiken. Läraren säger att det har förekommit bråk flera gånger i sådana situationer och att eleverna behöver hjälp av vuxna då men att det är svårt att hantera om den extra personal som ska hjälpa till vid dessa tillfällen är frånvarande. Lärare för lågstadiet uppger även att det förekommer att elevers vårdnadshavare motverkar skolans försök att få elever att inte slåss, en elev kan till exempel få höra att "du ska vara en man", "du ska inte gråta" och "du ska slå tillbaka" från sin vårdnadshavare. I en intervju med lärare från mellanstadiet uppger lärarna att det finns en klass i årskurs 3 där det förekommit slagsmål mellan klasskamrater men att skolan även satt in insatser för klassen. Lärarna från mellanstadiet uppger även att skolans rastverksamhet lett till mindre av bråk och tjafs mellan elever. I en intervju med "Trygghetsteamet junior" som består av elever uppger en elev att det förekommer bråk vid fotbollsplanen två gånger om dagen. I samma intervju berättar en elev från mellanstadiet att två elever från hans klass blivit slagna av en elev från en annan klass. I olika intervjuer med elever och lärare från högstadiet framgår att slagsmål fortfarande förekommer men att det nu

förekommer mer sällan, en lärare säger att det sker ungefär en gång per månad. En elev från högstadiet uppger att hen sett elever från två årskurser på högstadiet slåss med varandra. I intervju med personal från skolans trygghetsteam uppger olika representanter att skojbråk sker i alla åldrar, att de kan sluta illa och att det blir allvarligare när skojbråk mellan äldre elever eskalerar. Personal från skolans trygghetsteam och rektorn uppger i intervjuer att slagsmålen blivit färre på skolan. Rektorn uppger att skolan bland annat arbetat mer systematiskt för att bemanna med personal på olika sätt och att gruppkonstellationer bland eleverna har ändrats för att öka tryggheten.

I intervjuer med elever, lärare, skolans trygghetsteam och skolans ledning kommer det även fram att det alltjämt förekommer ett hårt språkbruk mellan eleverna. I intervju med skolans trygghetsteam uppger personal att språkbruket fortfarande är ett problem överallt på skolan men en personal uppger att det har blivit bättre och att jargongen inte skapar lika mycket otrygghet längre. I en intervju uppger elever från lågstadiet att det förekommer svordomar mellan elever. Elever från mellanstadiet som är med i skolans trygghetsteam berättar i intervju att språkbruket och respekten mellan elever blivit lite bättre men att en elev mobbats för sitt utseende och fått ett nedsättande tillmäle. En lärare från mellanstadiet uppger i intervju att bråk kan uppstå på grund av att en elev säger något som eleven inte vet vad det betyder och att sådant kan förekomma ungefär varannan vecka men att det inte brukar leda till allvarliga slagsmål. Elever från högstadiet uppger i intervju att det förekommer hårda eller nedsättande ord mellan elever och en elev uppger att det sker varje dag. En elev uppger att dessa ord inte uppfattas som kränkande av mottagaren, men en annan elev uppger att elever visst kan ta illa upp. En lärare från högstadiet uppger i intervju att elever i en årskurs kallade varandra öknamn men att skolan fått bättre bukt med språkbruket i den årskursen sedan de satt in insatser från elevcoach, kuratorer och mentorer. Rektorn uppger i intervju att skolan arbetar med att förbättra språkbruket och att personalen bland annat kopplar in värdegrundsarbetet i det arbetet.

Av tillsynen framgår att skolans lärare, elevhälsan, rektorn och huvudmannen har vidtagit flera åtgärder för att öka tryggheten, men att det fortfarande förekommer otrygga situationer och att arbetet för att skapa trygghet behöver intensifieras ytterligare. I olika intervjuer med elever från årskurserna 2 till 9 samt elever från "Trygghetsteamet Junior" samt lärare från mellan- och högstadiet uppger elever och lärare från flera årskurser att tryggheten förbättrats och att det överlag är tryggt på skolan. I olika intervjuer med rektorn, lärare och personal från skolans trygghetsteam samt i skriftliga redovisningar från huvudmannen uppges bland annat att trygghetsskapande insatser genomförts där elever blandas mellan årskurser samt att skolan med huvudmannens stöd utvecklar konflikthantering och arbetet med trygghet och

värdegrund. Där uppges även att personal och skolläda analysrar elevenkäter för att kartlägga och åtgärda otrygga situationer och att skolans rutiner och arbete för att anmäla kränkande behandling har förbättrats. Några elever uppger dock i intervjuer att det förekommer dåligt språkbruk eller bråk mellan elever och att det förekommer enstaka fall av mobbing vilket beskrivs ovan. I intervjuerna uppger elever att det överlag är tryggt på lektionerna och att de situationer som kan skapa otrygghet främst inträffar på raster. Elever från alla stadier ger i intervjuer exempel på att lärare tar upp ordningsregler eller pratar med eleverna om hur de ska vara mot varandra. En elev från lågstadiet uppger dock att lärarna bara talar om trygghet då det skett "jättehårda" bråk. Eleverna ger även exempel på att lärare och rastvakter ingriper mot bråk och hårt språkbruk och att lärarna bland annat använder tillsägningar, samtal med elever, samtal med vårdnadshavare och anmälan om kränkande behandling för att öka tryggheten. I intervjuer med elever från lågstadiet och i intervju med elever från "Trygghetsteamet Junior" uppger dock flera elever att rastvakterna inte räcker eller att de inte finns tillgängliga på alla platser där de behövs. I intervju med skolans trygghetsteam bekräftar personal att elever uttryckt behov av fler rastvakter och att detta även framgått av elevenkäter. Personal från trygghetsteamet uppger även att tryggheten på rasterna blivit bättre på grund av rastaktiviteter och att bemanningen av rastvakter håller på att ses över men att det fortfarande kan förekomma problem bland annat i övergångar mellan lektioner och raster. De uppger att slagsmål blivit färre men att skojbråk och dåligt språkbruk fortfarande förekommer överallt på skolan.

Motivering till val av verktyg

Då Hjulsta grundskola F-9 inte uppfyller de krav som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Stockholms kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avhjälpta brister i verksamheten

Extra anpassningar och särskilt stöd

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterade i tidigare beslut att Stockholms kommun inte uppfyllde författningskraven avseende att:

- Eleven ges skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och insatserna utvärderas. (3 kap. 5a och 8 §§ skollagen; Lgr 11, 2.7 Bedömning och betyg, 2.8 Rektorns ansvar)

- Elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)
- Elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen har visat att de behöver. (3 kap. 8-12 §§ skollagen; 3 kap. 8-12 §§ skollagen; Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)

Det har vid uppföljningen av tillsynen inte framkommit annat än att Stockholms kommun avhjälpit denna brist.

Motivering

Extra anpassningar

I beslut den 13 februari 2019 bedömde Skolinspektionen att det fanns brister i skolans arbete med extra anpassningar.

Skolinspektionens utredning visar inte annat än att bristen är avhjälpit. Lärare ger i olika intervjuer exempel på att bland annat kunskapstester, nationella prov, nationella bedömningsstöd och årskurskonferenser används för att ta reda på elevers behov av extra anpassningar. I olika intervjuer med lärare från alla stadier samt med specialpedagoger framgår det sammanfattningsvis att lärarna överlag upplever att de klarar av att ge alla elever de extra anpassningar som eleverna behöver. Lärare från mellanstadiet uppger att det underlättas av att de brukar vara två lärare på varje lektion. Lärare från alla stadier uppger i olika intervjuer att de tar hjälp av varandra och av specialpedagog för att diskutera extra anpassningar och detta bekräftas i intervju med specialpedagogerna. Skolans specialpedagoger uppger att de stöttar lärare i arbetet med extra anpassningar genom individuella samtal eller diskussioner med lärarnas arbetslag och att observationer kan ligga till grund för diskussionerna. Specialpedagogerna uppger även att personal från huvudmannen arbetat med att utbilda lärarna om tillgänglig undervisning och skillnaden mellan anpassningar och extra anpassningar. Rektorn uppger i intervju att skolan under vårterminen arbetat med att tydliggöra begreppen ledning och stimulans, extra anpassningar samt särskilt stöd. Rektorn uppger att skolan tagit hjälp av en specialist från huvudmannen för att få stöd i skapandet av rutiner samt implementering av rutinerna. Rektorn uppger även att specialpedagogerna varit delaktiga i skapandet av rutiner inom elevhälsan samt i implementeringen genom att arbeta med lärarnas arbetslag. Huvudmannen uppger i en skriftliga redovisning av vidtagna åtgärder att personal från huvudmannen handleder specialpedagogerna i deras arbete med

extra anpassningar. Enligt huvudmannen har skolan en ny specialpedagog sedan januari 2020 som arbetar med att förstärka stödet direkt till eleverna. Skolan får även stöd av huvudmannens personal i att fördjupa lärarnas kunskaper om tillgänglig lärmiljö och extra anpassningar. Skolinspektionen förutsätter att skolans utvecklingsarbete runt extra anpassningar fortsätter.

Särskilt stöd

I beslut den 13 februari 2019 bedömde Skolinspektionen att det fanns brister i skolans arbete med att skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd och att sätta in sådant stöd till elever som var i behov av det.

Skolinspektionens utredning visar inte annat än att bristerna är avhjälpna.

Av intervjuer med lärare från alla stadier och av intervjuer med specialpedagoger framgår inte annat än att de elever som har behov av en pedagogisk utredning angående behov av särskilt stöd får en sådan utredning och att utredningarna genomförs skyndsamt. I olika intervjuer uppger bland annat två lärare från mellanstadiet, flera lärare från högstadiet och skolans två specialpedagoger att de inte känner till några elever som har behov av särskilt stöd men som inte har fått en pedagogisk utredning om sina stödbehov. Av intervjuer med lärare och specialpedagoger framgår inte heller annat än att pedagogiska utredningar numera sker skyndsamt. I intervju med lärare från lågstadiet uppger flera lärare att de pedagogiska utredningarna generellt sett går snabbare nu än vid tiden för Skolinspektionens föregående beslut. Två specialpedagoger uppger i intervju att en fullständig pedagogisk utredning normalt sett kan ta 2-4 veckor att genomföra och som längst kan ta två månader. Lärare från alla stadier och skolans specialpedagoger uppger också i intervjuer att det är bra att skolans rutiner för anmälan och utredning av elevers behov av särskilt stöd har förtydligats och dokumenterats. Specialpedagogerna uppger i intervju att de samlat in elevdokumentation och skapat ordning i dokumentationen. Specialpedagogerna uppger att de har haft stöd av huvudmannens centrala expertis i arbetet med skolans rutiner.

I olika intervjuer med specialpedagoger samt med lärare från alla stadier framgår inte annat än att de elever som behöver särskilt stöd också ges sådant stöd. Specialpedagogerna uppger i intervju att fler åtgärdsprogram har skrivits, bland annat har över 50 åtgärdsprogram skrivits för elever på låg- och mellanstadiet. Specialpedagogerna uppger att det går snabbt att upprätta ett åtgärdsprogram då en pedagogisk utredning är klar och att det stöd som beslutats genom åtgärdsprogrammet sätts in inom rimlig tid. I olika intervjuer uppger lärare från alla stadier att de inte känner till några elever som behöver särskilt stöd men som inte ges sådant stöd. I intervju uppger en biträdande

Beslut

2020-03-05

9 (9)

Dnr 43-2018:6534

rektor att åtgärdsprogrammen på låg- och mellanstadiet är högst adekvata och att det arbete som gjorts gett bra utdelning. Huvudmannen uppger i en skriftlig redovisning av vidtagna åtgärder att huvudmannens personal handleder specialpedagogerna i deras arbete med särskilt stöd och åtgärdsprogram.

Skolinspektionen har i samband med besöket på skolan tagit del av elevakter för sju elever som haft F eller streck i betyg i sju upp till femton ämnen under vårterminen 2019. I dokumentstudier samt i kompletterande telefonintervjuer med rektorn framgår att en elev bedöms klara kunskapskraven i ämnena och att övriga elever antingen har åtgärdsprogram eller pågående pedagogiska utredningar i november 2019.

Skolinspektionen avslutar härmed tillsynen avseende de brister som bedöms som avhjälpna.

På Skolinspektionens vägnar

2020-03-05

X Malin Norell

Beslutsfattare
Signerat av: Malin Norell

X Erik Almqvist

Föredragande
Signerat av: Erik Almqvist